

VESTFOLDMINNE 6

Rutebiltrafikken i Holmestrand og omland

Fra 1902 og til høsten 1938 var det jernbanedrift Holmestrand – Hvittingfoss (HVB), og Holmestrand – Eidsfoss. Denne banen ble driftet av Vestfold Privatbaner. Parallelt med denne banen, gikk det en togbane fra Tønsberg til Eidsfoss. Denne banen var i drift fra 1902 til 1938.

Hvittingfossbanen hadde grunnlaget for driften med flere fabrikker og annen virksomhet i distriktet.

Persontrafikken var også en god inntektskilde for banen. I 1925 ble det en påfallende nedgang i persontrafikken, da Laagendalsruten hadde rute fra Larvik til Kongsberg. Da var det raskere og mer bekvemt å ta denne ruten til Skollenborg, for så å ta toget mot Drammen. HVB satte da i gang en bilrute mellom Hvittingfoss og Holmestrand, som kjørte en tur om dagen. I 1937 ble denne ruten utvidet med flere avganger, men da de ikke hadde konsesjon selv, ble ruten overtatt av nye eiere da banen ble lagt ned 31.5. 1938.

Rutebilene Farmand overtok konsesjonene i 1939, og utvidet rutenettet til Eidsfoss – Sande, Hof - Hvittingfoss, Våle, Vivestad og Eplerød. Frem til 1960 hadde selskapet rutebilstasjon på den gamle jernbanestasjonen til HVB, nede på brygga. Det var lokaler fra 1902, og lite egnet for driften.

I 1960 fikk de en leieavtale med Holmestrand Kommune om et annet lokale nede på brygga.

De kostet oppussingen selv, mot å ikke betale husleie de første 15 årene. På bildet ses bygningen og holdeplassen fra først på sekstitallet. I 1986 ble det byg-

ningen revet, og etter en periode i brakke, ble det innviet en ny flott rutebilstasjon med venterom, og gode sjåførfasiliteter. Men i alle disse årene, frem til 2010, var rutebilstasjonen på det samme området. I dag er det kun stoppested i sentrum, og holdeplassen er tilknyttet jernbanestasjonen. Holmestrand har alltid vært et viktig knutepunkt mellom buss og bane. Når det er togstopp på Vestfoldbanen, er Holmestrand ofte brukt som overgang mellom buss og tog.

Holmestrandavdelingen ble driftet med ca. 12-14 busser, og en stabil og sammensveiset sjåførstab. Den ble ledet av en avdelingsbestyrer, som fra starten var Anders Bodin, så Ole Moen. Den neste var Rolf Klemmetsby, så kom Erling Sletten, og den siste var Karl Georg Rognstad.

Nordisk Aluminiumfabrikk (NAL) i Holmestrand var en stor arbeidsplass, og ledig arbeidskraft fra Eidsfos Verk og Hvittingfoss papirfabrikk søkte til NAL. Da var Farmand klare med arbeidsruter.

Det var tre skift på fabrikk, og Farmand kjørte arbeidsruter til alle tre skiftene. Det var stor trafikk på rutebilstasjonen, særlig rundt kl. 14:30, da dagskiftet byttet med ettermiddagskiftet, skoleelever og andre reisende. De fleste bodde oppe på fjellet, så alle ruten gikk opp Klevbrottet og inn på fjellet til Hof, Eidsfoss og Hvittingfoss. Privatbilen ble mer vanlig, og i begynnelsen av åttitallet ble arbeidsrutene redusert, men trafikken tok seg opp da det ble en massiv utbygging av flere boligfelt, og Holmestrand og Botne ble slått sammen

til en kommune. Dette skapte behov for flere bussruter.

I 1949 ble det bygget garasje og et lite verksted, «Svingen» oppe i Klevbrottet. Det var også en leilighet for avdelingsbestyreren, eller en sjåfør som hadde behov for overnatting. Da vognparken etter hvert ble større, ble det behov for større plass. I 1981 ble det bygget et moderne garasjeanlegg med vaskehall oppe på fjellet. Farmand ble til Norgesbuss i 1996, og de tapte anbudet i nordfylket til Linjebuss i 1998, og en lang æra i Farmands farger var over. I dag er det Unibuss som trafikerer nordfylket med base i Hof.

Holmestrand er en by som hadde E-18 trafikken gjennom byen i mange år, og togtrafikk med bommer. Først på åttitallet ble E-18 lagt i tunnel utenom byen, og i dag går det ny E-18 langt unna byen. Jernbanen bygger tunnel gjennom byen, med en interessant stasjon inne i fjellet, og det blir bygget en heis for personer som går opp på fjellet. Den gamle tunnelen er det ønske om å gjøre om til et skianlegg til trening og konkurranser. Så det skjer mye i og rundt byen under fjellet.

Kilder: Rutebilene Farmand gjennom 25 år, og Farmand 50 år, samt boken «Småtog på spinkle skinner gjennom det indre av Vestfold» av Asbjørn N. Jacobsen. Foto fra 1962 av Rolf Klemmetsby viser rutebilstasjonen fra 1960, med busser som Volvo og DAF og karosseri fra VBK og Larvik.

Tekst: Stein Rune Klemmetsby.